

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SANDOR

Reakció

A háború borzalmai

után szinte kezdett a világ föllélegzeni. Az angol káskormány és a francia demokrácia met váratlan hatalomrajutásával úgy telt, mintha emberibb és pacifizmus-abb ösztönökből áramlat vetődött volna fel, hogy a konszolidáció zátonyra kelt sajkáját annyi hányatás után végre agdott vizekre terelje.

Olyan volt, mintha nehéz álomból ébrenne volna Európa populációja. Derűs regge, verbeoltott törvényű igazságokra: a nyenlítőds és zavartalan munka ígérete.

Az angol választások eredménye azonban hirtelen újból felhőt dagasztott a neki nyúló remények elé. A horizont ismét borult és a bizakodó derűre ébredt né- visszahanyatlának zsibbadt álmukba. Halálások és pesszimizmus gyötri Európa hangulatát. Minden teremtésvé sóhaj- keserves arcot vág, rosszat sejt.

Fenyeget a reakció. Az a hely, ahonnan a borulat köde ki- kult, tőlünk messze esik, a ködök hazá- ra, Angliába. Mégis közeledtél mi féljük, átsait mi érezzük legintenzívebben, szín- úsbavágóan. Ez a paradoxon bizonyítja szembezőköbb módon, hogy Európa szolidációjának kérdése mennyire nem átlátható egyes országokra és hogy éle- yen inerciával súlypontosodik a Duna- dencére s a körülfekvő utódállamokra.

Láttuk, hogy a demokratizálódás első lére az S. H. S. királyságban tisztult szerre feltűnő mód a politikai levegő. t ahogy az ellenáramlat első mozdulása reakció árkaiba borította megint a sza- labb szellem megindult szekerét.

Vigasztalhatnak aztán Európaszerte y világlapok és fejtegethetik, bizony- hatják, hogy az angol konzervativiz- s nem harapós ebl. Ők talán tudják is, bizonytalan, hogy a kutya vajon tja-e?

Tény, hogy a Duna-medence államai a nyugati áramlatokat azonnal átveszik. Azt enben, hogy ezek az áramlatok milyen tozásokon keresztül hasonulnak speci- sakká nálunk, csupán mi tudhatjuk. et Angliában a konzervativizmus a tyton előtörtetésnek csak egy más el- vezése: a Duna-medence utódállamaiban onban hamisítatlan reakció formájában entkezik, sőt még jobban megdohosítva mult ásatag bűneivel. A dunai országok- ra, a példaként felhozott szerb királyság- ra legalább is valószínűtlen, hogy a sarok- el uira előkerült Pasics vajon éppúgy ább viszi-e majd Davidovics kezdemé- zését, irányát, törekvéseit, mint hogy Angliában a speciálisan angol kon- servativizmus igéri meg fejleszteni Maedo- ld és a munkáskormány örökét. De bi- nyos, hogy az új éra már erősen számol- dicsvárka-alá juttatásával, ugyanazon- dicsával, akit a szerb demokrácia rövid- el előbb megváltójaként ünnepelet.

Ime, így festenek a nyugati áramlatok, ire hozzánkig érnek.

Nálunk, Romániában a közgazdasági uság letargiájában kapta a közhangulat nyugati nyomást. Olyan időben tehát, ikor még a szürke is feketén hat és nikor

az Európaszerte járványos politikai pesszi- mizmust azonkívül súlyos megélhetési gon- dok festik alá.

Nem csoda az általános lehogadás. Bár a csüggedésre talán épp nekünk van legkevesebb okunk. Hisz hozzánk még az előző átalakulás hulláma se jutott el olyan intenzíven, mint a szomszédos királyságba, mert az itt talált kormányzatot sem bori- totta fel, legföljebb befolyásolta bizonyos fokig. Nincsenek tehát szembezőkö nagy vívmányaink, melyeket különösebben fél-

tenünk kellene, azt a nyomást pedig, me- lyet a reakció mégis ránkháramlasztana: elég lesz elsöpörni a népek lelkében egyre jobban bomló természetes evolúció ereje.

Nincs ma akár politikai, akár egyéb áramlat, mely a gyűlölködésbe, viszályba esőmörölyt népek egymást kereső kezét maradandóan zúzó ököbe tudná szökken- teni, nincs hatalom, erő, párt-oktroj, mely arra, ami élni akar: halált, pusztulást bírna kényszeríteni.

Pálffy Gyulácsy Irén.

Baldwin nyilatkozott külpolitikájáról

Londonból jelentik: A Guildhallban a lordmajor lakomáján Baldwin kifejtette, hogy külpolitikájának főiránya az előző kormány művének stabilizálása és folytatása lesz. Szigoruan ragaszkodni fog a kormány a békeszerződések rendelkezéseihez, viszont gondja lesz, hogy a jó- viszonyt Anglia minden néppel szemben tovább is ápolja. A belpolitikában egyik főcélja Baldwinnak, hogy a nép szociális helyzetén javítson, a lakáskérdést és az élelmiszerdrágaságot megoldja.

Baldwin kifejtette még azt a meggyő- ződését is, hogy a londoni egyezmény Né- metországot az európai béke egyik ténye- zőjévé avatta. Üdvözlé azt a javaslatot, hogy Németország méltóságának megóvása mellett léphet be a Népszövetségbe s re-

méli, hogy a felvételt nem sokáig fogják halogatni.

Az orosz kérdéssel foglalkozva azt mondotta Baldwin, hogy arról még korai- nak tartja nyilatkozni.

Az újonnan kinevezett miniszterek a lancasteri koncellárságra s egyben valószí- nűleg a népszövetségi tanácsba is Lord Cecil delegálják.

A világháborút befejező fegyverszünet évfordulóján a kormány, de az angol király is részt vesz a rendezendő gyászünnepe- lyen. Meg fogják koszoruzni az ismeret- len katona sírját, Londonban pedig a hadi- rokkantak műipacsoakat árulnak. A fegy- verszünet emlékére két perces általános munkaszünet lesz.

Goga felajánlotta Goldisnak a néppárt erdélyi elnökségét

A Nagvárad tegnapi számában meg- említettük, hogy az Astra aradi nagygyű- lése igen nagyfontosságú politikai diskusz- sziókra adott alkalmat. Jóllehet az érdekel- t politikai körök erősen cáfolják azt, mintha Aradon politikai megbeszélések történ- tek volna, mégis tény, hogy Goga Octa- vian újból kísérletet tett Aradon arra néz- ve, hogy az Averescu-párt és a román nem- zeti várt egyes tagjai között döntő meg- egyezést hozzon létre.

Az Astra gyűlésén nemcsak Goga Oc- tavian és erdélyi politikai hívei jelentek meg, hanem eljöttek számosan a néppárt tagjai közül a regátból is Trancu Jasi volt miniszter vezetésével. Az averescanusok ez alkalommal ismét felkeresték Goldis Lászlót, akinek Goga Octavian konkrét formában felajánlotta, hogy híveivel együtt kollaboráljon a néppárttal, illetve lépjen be a néppártba és a párt a legnagyobb örömmel ajánlja fel neki az Averescu-párt erdélyi csoportjának elnökségét.

Goldis kitérő választ adott úgy, hogy az a politikai kialakulás, amelyet az Astra közgyűlése kapcsán vártak, ez alkalommal még sem forrott ki. Nem kételkednek azon- ban benne, hogy rövid idő múltával az egyesülés a két erdélyi csoport között mégis meg fog történni és erre nézve az elhatározó terminust vasárnapra tippelik, amikor a román nemzeti párt korifeusai Kolozsvárott tanácskozást tartanak. Igaz ugyan, hogy Goldis és Maniu között kibé- lítő kísérletek folynak, ez azonban nem jelenti azt, hogy a nemzeti párt régi szer- vezetében, taktikájában és vezetésében megmaradhatna érintetlenül tovább és Gol-

dist látszat-engedményekkel le lehetne szerelni. Goldis László többek előtt nyil- tan kijelentette, hogy ő egy pártért, mint szentségért nem lelkeseedik, neki a párte- retek egyáltalában nem fontosak és semmi kár nem származik abból, ha a pártkera- tek a mai formájukban összeomlanak és egy új nagy párt keletkeznék, amely nem- zeti és demokratikus szempontból egyaránt megfeleljen az ország érdekeinek.

A helyzettel ismerős tényezők infor- mációi szerint az a koncepció, amelynek alapján a mai helyzetből való kibontako- zást elképzei, a következő:

A román nemzeti párt és az Averescu- párt a maguk teljes egészükben egybeol- vadnak. Tekintettel azonban arra, hogy Goga és Maniu között olyan személyi el- lentétek forognak fenn, amelyeknek ki- egyenlítése szinte elképzelhetetlenül nehéz, nincs egyéb hátra, minthogy Maniu és Goga egyaránt lépjenek vissza a párt er- délyi elnökségétől és ezt a pozíciót Goldis László foglalja el. Goga a maga részéről erre annál inkább hajlandó, mert hiszen egy Averescu-kormány kinevezése esetén ugys miniszteri tárcát kap és így számára az elnökség alárendelt jelentőségűvé válik. Sokkal nehezebb a kérdés Maniu szem- pontjából, akinek mégis igen nagy társa- van, amelyet a fuzionált párt nem nélkülö- lözhet. Maniu csak úgy vehetne részt eb- ben az alakulatban, ha ő azokkal az invek- tivákkal szemben, amelyekben Goga őt az utóbbi két esztendőben részesítette, megfelelő elégtételt kap, vagyis ha az új alakulásban számára oly pozíciót bizto- sítanak, amely az ő súlyát, befolyását és

tekintélyét minden kétségen kívül demontálja. Ez nem lehetne egyéb, mint a kamara elnöki méltósága. Ennek akadálya nem volna, mert az erdélyiek régen zokon veszik, hogy az impérium óta még mindig regátfeli politikus ült a kamara elnöki székében, előbb Jorga, majd Duiliu Zamfirescu, jelenleg pedig Orleanu személyében és így éppen itt az ideje már, hogy a csatolt területek valamelyik politikusa is a kamara elnöki székében üljön. Ha ezt a nagyon kényes személyi kérdést eliminálni tudnák és Goldis László erdélyi pártelnökségében fenntartás nélkül meg tudnának egyezni, úgy a két párt közti fuzionak semmi lényeges, el nem hárítható akadálya nem volna. Egész bizonyos az is, hogy a létesülendő új párthoz feltétlenül csatlakoznának a parasztpártnak disszidens, vagy disszidálásra hajló elemei is.

Radics szökése miatt kicserélik a horvátországi rendőrséget

Belgrád, november 11. A minisztertanács legutóbbi határozata szerint az 1923. március 18-án választott szkupstina tegnap tartotta utolsó ülését, melynek egyetlen tárgya a Ház feloszlását, illetőleg a választásokat elrendelő királyi ukáz felolvasása volt. A választások 1925. február 8-án tartandók, az új szkupstina első ülése pedig március 7-én lesz.

A Zágrábból elmenekült Radics tartózkodási helye még mindig ismeretlen. A Politika zágrábi jelentése szerint Radics az utolsó órákig Horvátországban tartózkodott s csak tegnap reggel utazott Ausztrián keresztül Svájc felé. A zágrábi rendőrfőnök a lapok munkatársainak kijelentette, hogy Radics még szombaton délelőtt a jugoszláv királyság területén volt, de hogy ma hol van, a rendőrség nem tudja megállapítani.

A demokrata Pravda ezzel szemben azt állítja, hogy a belgrádi külügyminisztériumnak már hivatalosan is tudomása van arról, hogy Radics megérkezett Svájcba, azonban ezt nem akarja nyilvánosságra hozni, mert a rendőri nyomozás sikertelensége alkalmat nyújt a horvátországi rendőrség kicserélésére.

Uri Szabó

üzletében a leg-
eleveánsabb ruhák
készülnek. Őszi an-
gol szövet külön-
legességeim nagy
választékban meg-
érkeztek.

HACKMAYER, Avr. J. (Kossuth)-u. 2

Harisnyák, keztyűk, selyemsálak,
nyakkendők nagyválasztékban

Szenszki Miklós

divatáru üzletében 1650 Sas-passage

**KI LESZ DOBVA
SZEMTELEN**

olcsó árakban egy nagy tömeg

Férfi öllőny,

Átmeneti kabát,

Raglán,

Micádó,

Bőr kabát és

Gummi köpenyeg

az előírt árakból

25% engedmény

SCHWARCZ ADOLF

férfi ruha üzlete :: Bul. Regele Ferd. 3.

Megegyezés jön létre az osztrák vasutas sztrájkba

Külföldiek megostromolták a pályaudvarokat — Hatvan millióra rugnak a sztrájk költség

Az osztrák vasutas-sztrájk — bécsi jelentések szerint — e pillanatban még mindig tart, sőt elvben a postások is csatlakoztak a sztrájkhoz. Csak rendkívül sürgős ügyekben, haláleset vagy valamilyen nagy szerencsétlenség történetkor kivételesen engedi meg a sztrájkvezetőség, hogy a vonatokat nem munkások is igénybe vegyék.

Kedden délben megkezdődtek az egyezkedési tárgyalások a sztrájkoló vasutasok három szakszervezetével és a vasut igazgatósága között. Günther vezérigazgató új javaslatot dolgozott ki és remélik, hogy ezzel meg fogják találni a kivezető utat. Kormánykörökben remélik, hogy — ha nem is sikerül a sztrájkot megszüntetni — mégis jelentős közeledés történik majd annál is inkább, mert az osztrák nemzeti tanács csak rövid ideig és formális ülést tart. A szociáldemokraták ugyanis elláttak eredeti tervüktől és nem fokják kérni a sürgősség kimondását. A mai ülésen az elnök bejelenti a kormány lemondását.

A magyar tisztviselők tömeges elbocsájtása

A magyar tisztviselőosztály szomorú végzete, mely az új impérium kezdete óta irgalmatlanul sújtja az egzisztenciák ezreit, úgy látszik, elérkezett a végső beteljesülés fázisához.

A napokban Szatmár városban ötven, Szatmármegyében ötvenkilenc magyar tisztviselőnek egészen váratlanul kötötték utilaput a talpai alá azon a címen, hogy a „román nyelvből megejtett vizsgálat eredménye rájuk nézve negatív volt.”

Télviz idején a kegyetlen meglepetést maga a szatmári polgármester is előreláthatta, akinek a felmondó végzést a magyar tisztviselőkhöz megírni kötelessége volt. Ilyesmire vall legalább is a felmondó levél hangja, mely a tisztviselőknél „egy életen át teljesített értékes munkásságáért őszinte köszönetet mond s kívánja, hogy a községgel kifizetett tisztviselők, az állásuk elhagyása után más téren is eredményesen munkálkodjanak.”

mire az ülést elnapolják. A képviselő többsége amellett van, hogy Seipelt új meg kell választani.

A tegnapi nap különben minden indens nélkül mult el. Különösen a repül gép forgalmat bővítették ki. München Bécs között háromszor repültek a gép és mindegyike 500 kiló levelet vitt. Bécs és Budapest között akadálytalan a leve forgalom. A vasutasoknak Günther ált visszautasított követelése 160 millióra emelhetést jelent. E követelés teljesítés szakemberek szerint háromszáz százalékos tarifaemelés jelent. Ha a sztrájk még k napig tart, úgy annak költségei 60 millióra rugnak.

Ujabb jelentések szerint a vasutiga gatóság hajlandó a bérköveteléseket évre megadni. A vasutasok garanciát k vetelnek, hogy követelésüket jövőre megadják. Az igazgatóság erre elvben hajlandó és így a sztrájk-tárgyalások köz megegyezéssel bíztatnak.

morandumozás után mult év végén a semitőszék elé vitték jogtalan elbocsájtásuk ügyét.

A legfőbb bíróság elbírálása alá boestották a kérdést, hogy az impériumn volt-e joga ahhoz, hogy a tisztviselők megfoszsa szerzett jogaiktól és illemt nyeiktől. A súlyosan megalapozott fel vizsgálati kérdés meggyőző erejű érve ben hivatkozott a hágai egyezmény, fegyverszüneti szerződés, a gyulafehérv határozatok idevonatkozó intézkedése s többek között az 1674—1920. számú A rescu-féle határozatra, amely a tisztvisel ősszes szerzett jogainak visszaszádát re delte el.

A semitőszék ebben az ügyben le közelebbi napokban hoz határozatot.

Gömbös elismeri Habsburg Ottó trónigényét

Budapestről jelentik: A magyar po tikában különös érdekességgel bír. Gömbös Gyula és hívei határozott fo mában közeledést keresnek a legitimistá hoz és ebből a célból már hosszabb óta tanácskozás folyik a két ellentábor között.

Politikai fegyverszünet készül köztük abból a célból, hogy a királykérd miatt széttagolt ellenzéki képviselők pa tum útján közös útra lépjenek a kormán ellen. Ezzel azt is el akarják érni, hogy ébredők táborában dülő egyenetlenség o simuljon, mert az ébredők evrésze O párti s csak egy töredéke szabad királ választó.

Gömbösök felajánlották, hogy el ismerik Ottó királyságát.

Előbb Pallavicini ögróffal tárgyaltak erre majd a Cziráky gróffokkal léptek összekötetésbe. Andrássy Gyula gróf azonban erősen tartja magát és egyelőre halla sem akar Gömbös ajánlatáról. Tartanak legitimisták ugyanis attól, hogy Gömb rejtett célokkal közeledik és a legitimítákat csak lépcsőfoknak akarja felhasználni a hatalom felé.

APOLLÓ MOZGÓ

Ma, szerdán
utoljára

EGY FIUNAK A FELE

Ma, szerdán
utoljára

a legszebb Mikszáth novella filmen, 6 hosszú felvonásban.

A főszerepekben: Mattyasofszky Iona, Kürthy Teréz, Lukács Pál, Vendrey F., Ujváry L. és a váradi születésű Bary ikrek.

HUSZEZER LEI AJÁNDÉK „NAGYVÁRAD” OLVASÓINAK

A „NAGYVÁRAD” meg akarja hálalni olvasóinak a laphoz való ragaszkodását és hűségét. Ezért a kiadóhivatal „Nagyvárad” olvasói között huszezer leit fog 1925 január 18-án kiosztani.

A sorsolásban díjtalanul résztvesz mindenki, akinek előfizetési nyugtája 1925 január 18-án akár csak egy hónapra is érvényes. Résztvesz tehát az a helybéli és vidéki előfizető is, aki január 18-ától bármikor lépett, illetve fog lépni az előfizetők sorába.

Azok is résztvehetnek a sorsolásban, akik nem előfizetők ugyan, de naponta meg szokták venni a „Nagyvárad”-ot. Hogy ezek a sorsolásban résztvehessenek, azoknak csak annyit kell megtenni, hogy ne dobják el, ne tüzeljék el a kiolvasott „Nagyvárad”-ot, hanem tegyék el az újság első lapját és ezt gyűjtsék össze, úgy, hogy el ne kallódjék. Hogy azután miképp igazolják azt, hogy ők a lap rendes evői, azt alább megmondjuk. A fontos az, hogy december 1-től tegye el mindenki, aki példányonként veszi a „Nagyvárad”-ot, az újság első lapját, a címlapot.

A sorsolás január 18-án, vasárnap délután 10 órakor lesz s azon jelen lehet minden előfizető és mindenki, aki igazolta, hogy példányonként vásárolja a lapot. A megjelentek először bizalmi embert küldenek ki, akik a jelenlévő kir. közjegyzővel együtt bárkinek a kivánságára meggyőződnek arról, hogy minden előfizetőnek és minden igazolt példányszámonként vásárlónak a neve egyforma nagyságú cédulákra van felírva és hogy minden ilyen cédula elhelyeztetik az e célra elkészített urnában. A kir. közjegyző felkér valakit, hogy a sorsolást ejtse meg. A sorsolástól a kir. közjegyző jegyzőkönyvet vesz fel.

Akinek a nevét először kihúzzák, az nyert

TIZEZER LEIT

akinek a nevét másodszor kihúzzák, nyert

ÖTEZER LEIT

akinek a nevét harmadszor kihúzzák, nyert

HÁROMEZER LEIT

akinek a nevét negyedszer kihúzzák, nyert

KÉTEZER LEIT

A nyereményeket a „Nagyvárad” kiadóhivatala 1925 január 19-én készpénzben kifizeti.

A „Nagyvárad” nemcsak jó, érdekes, megbízható, komoly lap, hanem a legolcsóbb újság is. Naponta 8—16 oldalon jelenik meg, tehát több olvasni való van benne, mint más lapban.

Annak ellenére, hogy minden előfizetőnek és olvasónak reménye van rá, hogy tekintélyes összeget nyer, az előfizetési díjat mégsem emeljük fel. Az előfizetés maradványa 50 lei, vidéken 60 lei. Aki hozzáunk fordul, annak postai befizetési lapot küldünk, hogy az előfizetési díj befizetése se kerüljön költségbe.

A példányonként vásárlókat még egyszer figyelmeztetjük, hogy az újság első teljes címlapját tegyék el. Január közepén megírjuk, hogy melyik öt decemberi és öt januári lap teljes első címlapját küldjék be annak igazolásul, hogy a lapot megvették. Aki ezt a kétszer öt lapot, tehát összesen tíz lapot beküldi, az úgy részt vehet a sorsolásban mint az előfizető.

Szigoru ítéletet kért az ügyész a diószegi csendőrökre

Elhangzottak a vád- és védőbeszédok — Ma reggel hirdetik ki az ítéletet

A bihariószegi csendőrök büntörének harmadik főtárgyalási napja a perbeszédekkel telt el.

Mussu Lucian királyi ügyész tartja meg a védőbeszédet. Ennek a pernek, — kezdő a beszédet — amelynek anyagát már két napja tárgyalja a bíróság, büntetőjogi fontossága mellett szociális jelentősége is igen nagy. Itt nemcsak a megkínzott diószegiek várnak ítéletet, de egy egész társadalom, amely figyeli ezt a tárgyalást és elégtelét kér!

Elnök Ur! Tekintetes Törvényszék!

A bírának nemcsak a törvény betűit kell szem előtt tartani, de meg kell vizsgálni a körülményeket, az indító okot. A vádlottaknak, akik a román állam kényerét eszik, az lett volna a kötelességük, hogy az állam preztizsét mindenkiel szemben megvédjék és ehelyett visszaéltek hatalmukkal és halmozták a visszaéléseket. A falusi nép előtt, ők az állam hatalom, éppen ezért igazságosnak és megértőnek kellett volna lenniük, és e mellett lehetnek szigorúak, de brutalitás nélkül. Vigyázzon az állam törvényeinek betartására, de tekintse el ezeket a törvényeket.

Ezek az emberek, akik itt ülnek a vádlottak padján, visszaéltek a törvényadta hatalmukkal és embert kínoztak halálra.

Ezután a vádpontokat veszi sorra az ügyész:

— A legfontosabb vád, csendőri minőségükben erőszakkal akartak vallomást kiesikarni Kocsis Sándorból és olyan súlyos testi-sértést okoztak rajta, hogy belehalt.

Kocsis Sándort május 17-én ékezesesen felvittek a csendőrszere és 18-án meghalt.

Az orvosi vélemény szerint epehólyag-szakadás idézte elő a halált. És ezt a hasra mért ütések okozták. Melyik vádlott verése okozta a halált?

Gaborian őrmester azt hangoztatja, hogy nem nyult Kocsishoz. A másik két vádlott Tatarin és Mocan azt értesítik, hogy Gaborian is verte a szerencsétlen embert. Tény az, hogy Kocsis testébe terpentint öntöttek, hogy ezzel felélesszék és aztán újra üthessék. A halált az általuk okozott sérülések okozták és ha Kocsis alkoholista is volt, mégis ember volt és megölték.

A vádpontokat taglalja sorra az ügyész és szigorú, megtorló és példaadó ítéletet kér a bíraktól.

A közönség figyel...

A hallgatóságnak fenntartott helyeket teljesen megtöltötték az érdeklődők. A legtöbb már ismerős arc. Jogászok, akiket a tárgyalás levezetése érdekelt. Egy néhány tanu, aki itt maradt, hogy meghallgathassa az ítéletet. Két asszony. Az egyik Gaborian őrmester felesége és mellettük egy csöpp kis széke fiúcska, az őrmester fia.

Az asszony szorongva figyeli a tárgyalást. A kisember gondolatlanul játszik az anyja félkezttyűjével. Néha elmosolyodik és csendesen felkacog. Nagyon hasonlít az apjára...

A terembe becsillan az őszatón nap. Ráadt a gyerek fejére. A kis kezcskáját ujjaija a porsemeknek, amelyeket megkapott a gyöngye fénycsóva...

A szünetben Gaborian odamegy a feleségéhez. Az ölébe veszi a kis fiút. Az a kezével megsimogatja az apja borostás arcát. Ha szánalmat érzünk ezzel az őrmesterrel szemben, csak ezen a gyermekem keresztül érezhetjük azt.

Dr. Zigre Miklós védőbeszéd.

Nagy csendben áll fel beszélni dr. Zigre Miklós. Minden szem reáeszeződik és feszülten figyel a tárgyalás közönsége.

— Amikor a védelmet elvállaltam — ugymond — bevallom, tudatában voltam a felelősségnek, amely rámnehezedik. Tudom, hogy olyan atmoszférában kellett küzdenünk, amely a nagyközönség körében régóta kifejlődött a csendőrség ellen. Tudom, hogy a vizsgálat alaposan elő van készítve és mégis elvállaltam a védelmet, noha a per kimenetelét eleitől fogva kétségesnek találtam, mert nekünk, ügyvédeknek kötelességünk az igazság fel-derítésében részt venni.

— Helyre kell állítani a megbomlott társadalmi harmóniát és a törvényes rendet.

— De első sorban objektivitást kérek, hogy megvizsgálhassuk: elkövetette-e Gaborian őrmester a vádiratban terhelté rótt bűncselekményeket? Nem akarok rámutatni arra az atmoszférára, amelyben csendőrségünk működik. Sok vádat emelnek ez intézmény ellen. De, ha objektívek akarunk lenni, akkor látnunk kell, hogy sok vád alaptalan és sok abból a mentalitásból ered, amely a világháború utáni idők jellemző sok pedig abból a lelki elégedetlenségből, amit a fatális történelmi változás idézett elő. Erre nem akarok rámutatni, csak azt mondom, hogy Diószegen a legjobb csendőr sem tetszenék a lakosoknak.

A Gaborian ellen felhozott vádakát vizsgálja ezután Zigre Miklós dr. Nyolc éven át a legjobb csendőrök bizonyult, lehetetlen, hogy egyszerre így megfedkezze magáról. Azt, hogy Gaborian verte halálra Kocsis Sándort, csak Tatarin és Mocan csendőrök állítják, viszont ezek vádlottak és úgy gondolják, hogy a maguk helyzetén enyhítenek, ha terhelően vallanak őrmesterükre.

A védő szerint semmi tárgyi bizonyíték nincsen Gaborian ellen és ezért nyugodt lélekkel kéri a felmentését.

Tatarin sergent védője, dr. Tacian Roman

alapos felkészültséggel mondja el védőbeszédét.

— Hogy a háború által okozott morális zűlést megállítsuk, — mondja — a rend őreinek fokozott buzgalommal kell működnie. Statisztika bizonyítja, mennyire megromlottak a közigazgatási viszonyok a háború óta. A lelki és pénzügyi krízis súlyosbítja a társadalmi helyzetet. A csendőrök sokszor az életüket veszítették a más vagyonának védelmében. Besszarábiában az egyesülés óta 150 csendőr vesztette el az életét szolgálat teljesítés közben. Erre a szomorú helyzetre figyelemmel kell lenni. De fontos körülmény az is, hogy sok helyről hiányoznak a felkészült elemek és ezek sokszor a véletlekbe ragadtatják magukat. De nem lehet azt a tényt, hogy a csendőrök esetleg megütöttek egy-egy gyanúsítottat úgy beszámítani, mint városi nyomozó hatóságoknál. Hiszen a cigányokat, köztudomású, erővel eszközök alkalmazása nélkül nem lehet vallomásra bírni. A verés ténye a nép között morális szempontból nem olyan súlyos, ezt bizonyítja a régi közmondás: az asszony verve jó!

Ezután a vádpontokat veszi sorra a védő:

— Nincs bebizonyítva, ki sujtotta a halálos ütést Kocsisra, — de valószínű, hogy az őrmester.

Hangoztatta a védő, hogy minden ténytért az őrmester felelős, mert a többiek csak neki alárendelt közegek, akik kötelesek végrehajtani parancsait.

— A sergent nem köztisztviselő, csak katona, aki köteles felelősségen engedelmeskedni.

— Természetes, hogy a tanúk a csendőrök ellen vallanak, de ezek a tanúk ezek előtt a csend-

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Második rész.

Szerda — csütörtök

Második rész.

Hindu siremlék

Főszerepben: Mia May, Putty Lia, Erna Morena, Conrad Veidt, Bernhardt Goetzke, Olaf Fönns. Dorian exkluzív film!

örök előtt vádlottak voltak és most a bosszu is fűti őket.

Az orvosi bizonyítványok bizonyító erejét is vitatja a védő, mert azok szerint a legtöbb sérülése 14, sőt 21 nap alatt gyógyul, holott a tanuk vallomása szerint sokkal hamarabb meggyógyultak a sérüléseik.

Kéri a bíróságot, hogy ne tekintse Tatarint köztisztviselőnek és ennyire elbírálást kér.

Dr. Mocan Miklós

a közkatonát, Mocan-t védi.

— Annak idején, — kezdi — a lapokban oldalas szenzációként hozták a bihardioszegi esetet. Azonnal kiszállott a helyszínre a vizsgálóbíró és felhívott mindenkit, akinek panasza van a most már letartóztatásban levő csendőrök ellen, az jelentkezzék.

Ilyen vizsgálatot én nem ismerek és ha az ilyen volt, azt szenvedély vezethette.

— A csendőrök a közrend őrei, akik csak kötelességüket teljesítették, amikor a legszigorúbban jártak el a bűnösök ellen...

Mocan közkatonája ellen nincs semmi bizonyíték, hogy része volna Kocsis Sándor halálában. Ha meg is utódta Kocsist, egy katona, aki eszköz a felettes kezében. Nem ségyesi az államhatalmat, csak végrehajtó közege parancsoknak. Éppen ezért telmentését kéri.

Az ügyészi replika

arra hivatkozik, hogy Erdélyben ma is a régi magyar tövények vannak életben, éppen ezért nem lehet a régi királyságbeli rendelkezések alapján kérni az ítéletet. Az itteni törvények szerint, ahhoz, hogy valakit köztisztviselőnek tekintsenek, nem is kell a hivatali eskü, elég, ha a felsőbb hatóság rendeletileg egy helyre beállítja.

Tacianu védő újabb idézetet olvas fel a magyar állásponjtjának megerősítésére

Ezután egy percre visszavonult a bíróság, majd dr. Szöllőssy Gyula elnök kihirdette a határozatot, a bihardioszegi csendőrök felett hozandó ítéletet és az indokolást szerdán reggel hirdeti ki a bíróság.

* „KEGYELET” a Sas alatt.

* Öltöző asztala hiányos, ha nincs rajta Brázay kölnivíz. Kapható mindenütt.

Nagyságos Asszonyom!

Ha különleges nődivatárura

selyem, csipke, szalag, bárszony és nőruhadíszekre van szüksége, ugy azt kizárólag a

Szilágyi-cégnél

Bul. Regele Ferdinand
3 sz. szerezheti be.

Divatujdonságok
naponta érkeznek.

Kabátra való selyemujdonságok nagy választékban

Szerelmi dráma Budapesten

Agyonlőtte magát az elhagyott menyasszony

Budapestről jelentik: Tegnap újból megrendítők szerelmi dráma játszódott le. Loeschmied Gizella 21 éves budapesti urilány jegyben járt egy fiatal banktisztviselővel. A jövő hónapra volt kitűzve az esküvő. A fiatalok boldogságából azonban megindító dráma lett. A menyasszonynak legjobb barátja volt Szdras Manca nevű urilány, akivel az utóbbi időben feltűnt sokat foglalkozott a völgyény. Loeschmied Gizella régóta gyanakodott völgyénye hátlenségére és tegnap el is ment barátja Péterfy-utcai lakására és ott találta bizalmas együttlétben völgyényét. Szenvedélyes szóváltás keletkezett, majd a kétségbeesett menyasszony revolvert kapott elő és két lövéssel főlőlte magát. Egy órára rá a szerencsétlen nő a Rókus-kórházban meghalt. Loeschmied Gizella apja a rendőrségen följelentette Szdraszékát, hogy leányát megrágmazták becsületében, gyanúsították és rossz hírt terjesztettek róla, ezért hidegült el tőle völgyénye. Az eljárás meg is indult.

Nem egyezünk bele

Egy tanár engedélyt kért a szülőtől, hogy verhesse a gyermekeket

A pedagógiának már sok apostola volt. A gyermeki lélek titkaihoz lehet a legnehezebben hozzáférni. Ha érzékeny, megsérti a legvatosabb tapintat, ha durva, a szeges korbács se tit rést rajta. A gyermekeket óvni és vigyázni kell, gondos kefésszéket ápolni, vadhajtsáit lenyesegetni.

Felelősségteljes feladat háru a tanár emberre, aki nemcsak a tudomány kalauza az iskolában, de lelkes, barát, atya is egy személyben. Nemrégiben még úgy volt, hogy a jó tanár a felfelé törekvő szellemű századok előrése volt, aki híven igyekezett a világság terjesztésében sáfárkodni. Az iskola szerepe azóta sokban megváltozott. Nem egy tanár tettezt bolitvái alatt a gyűlölség katedráját állították fel skrupulusoktól ment pedagógusok, szerencsére igen csekély számmal. Tanítételek hitvilága helyett az ütlenek jutott — egyes helyeken — a pedagógiában döntő szerepe s a korszellemet dokumentálja a modern pedagógia történetében az a szokatlan hangu levél, amelyet a véletlen sodort kezeink közé s amelyben egy magát modernnek valló fiatal tanár arra kért engedélyt a szülőtől, hogy gyermekeit tetleg megfenyítthesse.

A tanár nevét abban a reményben, hogy végleg eláll merész újításától, nem hozzuk nyilvánosságra, mert hiszen nem a személy, hanem az intenció a fontos. A levelet azonban, amelyet reszkető kezekkel vetett irka-papírra a tanár nevében egy szegény kis megfélemlített iskolás gyermek, itt tesszük közé:

Mélyen Tisztelt Uram!

Tekintettel arra, hogy csak Önök segítségével vagyunk képesek tanítani és nevelni és nagyon kérem, szíveskedjék munkánkat minden eszközzel támogatni. Mint modern pedagógusok, a testi fenytést csak a legutolsó joken szoktuk alkalmazni. Sajnos, nagyszámu: 40 tultemperamentumos növendék a testi fenytés mumusa nélkül nem lehet fegyelmezni. Már pedig fegyelem nélkül semmi eredményt sem tudunk felmutatni sem a tanulás, sem a nevelés terén, ezért vagyok kénytelen kéri beleegyezését abba, hogy szükség esetén fídt testi fenytéssel is kényszeríthessem jóra.

Aláírás.

A levél alatt a szülő rövid, de természetesen egyetlen lehetó válasza:

Nem egyezem bele!

A modern pedagógiának kétségtelenül voltak már oly előkelő képviselői, mint a szóbanforgó tanár, akinek elhamarkodott ideáját egyedül csak a fiatalasága menti. A verés nem való az iskola falai közé. Hiszen még emlékeztetünkben él, ha egyre homályosodón is, hogy egy évtizeddel ezelőtt a középiskolák tanárai azon fáradoztak, hogy az ifjuságot állatvédő ligákba tömörítsék. A humánus gondolkodást ojtották az akkori tanárok az akkori fiatalokba, bár akkor nem minden tanár és nem minden hosszunadrágos ifju akart országot menteni.

Az éneklő madárállomány ellenben azokban az években örvendtes szaporulatot mu-

tatott és több utcai csoportosulás fordult olyan esetekben, amikor a túlterhelt lovát oszították fel az állat érző lelkeről. A községgyentkeze kótródott el s a lovak, madarak elhagyott kutyák kiskorú jólevő néma keséggel vonultak vissza az ismeretenségek.

Nem egyezünk bele a gyerekek verésébe, ami fájdalmasan kezd egyes iskolákban elrapódzni. A vadász és rosszindulat megfésésére elegendő eszköz áll a tanár rendelkezésére a pofonok, a lábarugás, hajhuzás, körömréppintás nélkül is. Egyre több-nasz érkezik hozzánk, hogy egyes profeszorok igen sürdün útik a gyermekeket. I-hívjuk tehát ebből az aprópóól az iskolafelettes hatóságait, hogy a növendékek brutalizását legszigorúbban tiltsák meg.

Három beszéd hangzik el a szobor leleplezésénél

Péntekhez egy hétre lesz Nagyvárad nagy napja, a szoborleleplezés. Tegnap ideérkezett Mosoiu tábornok is. Ho-iniciatívakkal lássa el a permanens bizságot.

Egy újabb helyszíni szemlén végleg megállapodás történt a sátrak elhelyezéséről. A szobor körüli plató jobb oldalán lesz a fedett királyi sátor Mária királyné és a trónörökös részére, balra a legfőbb méltóságok foglalnak helyet egy másik hasonló sátorban. Mind a kettő fedett lesz, hogy kellő védelmet nyújtson az esetleges rossz időjárás ellen. A szónoki emelvény szoborral szembe néz s ez emelvény kölében épül egy egész kicsiny sátor a királyné számára, aki innen fogja a defelírozó végignézni.

A nézőközönség részére az utca másik oldalán lesznek a nagy tribünök, amelyekről több ezer ember nézheti végig impozáns ünnepséget. A tribünökre vas-színűleg jegyeket fognak kibocsátani.

Mária királyné és Károly trónörök reggel 10 órakor érkeznek fényes kíséttükkel. Tíz órakor a pályaudvaron megdődnek a fogadtatások. A leleplezési ceremóniák pontosan fél 11 órakor veszik kezdetüket. Mindössze három beszéd fog hangzani. Az ebéd fél 2 órakor lesz. előláthatólag a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. A királyné, a trónörökös s a főméltóságok nagy része délután 4 órakor k-lönvonaton utaznak vissza Bukarestbe.

Megnyílt! Főrizs és Társa Megnyílt új modern cipő szalonja

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 23. szám. Elvállaljuk férfi és női luxus cipők készítését legszebb kivitelben, javításokat gyorsan eszközölünk.

HASZNÁLJON CSAK "DURA" ELEMKEKET!

Legfinomabb angol férfi- és női szövetek gyári árban Spiegel & Olárynál ugyszintén belés áruk prima minőségben.

Szabók és Szabónók figyelmébe!!

SCHICK PARISIEN 315. szám 150, 316. szám 200 lei aHEGEEÜSHIRLAPIOODABAN

PRIHODA

a hegedű fenomen

hangversenye holnap, 13-án a Kath. Körben. Jegyek a Műcsabán 40, 50, 60, 70, 80, 100, 130, 160 leírt adóval együtt.

*Az új orthodox zsidó temető

lesz. Az orth. izraelita hitközség váradvárcsei temetője rövidesen megtelek. A szentegylet új temető kijelölését kérte a várostól. A gazdasági hivatal a Szálka-pusztá közelében, a katolikus temető mögött jelölte ki az új sírkert helyét. Az átvételi aktus tegnap ment végbe s azon a szentegyletet Leitner Lázár és Nussbaum Sámuel képviselték. A város négy holdnyi területet bocsátott az orthodox zsidó temető céljaira.

*Kifosztottak egy villát a szállóhegyen. Tegnap éjszaka eddig még ismeretlen tettesek kirabolták dr. Géher Géza Aranyoldalon lévő villáját. Minden megmozdítható butort elvittek, csak a pusztá négy fal maradt meg. A hegyoldalon meglazult közbiztonsági állapotokra jellemző, hogy most másodízben rabolják ki a Géher-villát. A rendőrség nyomoz a tettesek után.

*Nagy kommunista-tüntetés Góthában. Berlinből jelenük: Góthában nagy kommunista-üritések voltak. A tüntetéseket levertek, miközben negyvennél több sebesült történt. Osnabrückben Marx, a centumpárt gyűlésén azt mondta, hogy a háború elvesztésével és a külpolitikai helyzettel való szmolás nem gyengesség a németek részéről, csak az igazság elismerése. Londonban — ugymond — megnyitott a megegyezés útja. A belpolitikának pedig a középuton kell haladnia.

*Orvosj. Dr. Izák Ferenc szemorvos hazaérkezett s rendeléseit szemtegeknek ismét megkezdte Str. Avram Jancu 15. a. (volt Kossuth Lajos-u., Füehsl-palota. Rendel. d. e. 10-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig. Szegény betegeknek mindennap délután 2—3-ig ingyen rendel.

*Keledy József halála. Mindazoknak, akik edes apánk, Keledy József ügyvéd elhunyt alkalmából részvétükkel a mély gyászunkban osztoztak, hálás köszönetet mondanak gyermekei.

*A Hegedűs Hirlapiroda vizumosztály közli, hogy a német vizum olcsóbb lett, rendes vizum 500 lei, diákok 250 leírt kapnak. Francia vizum 400 lei, francia vizumot mindenki kaphat, iparosokat kivéve.

*Egységesítik az összes tisztviselők fizetéseit Michis László vármegyei számvevőfőnök tegnap érkezett haza Bukarestből, ahol a vármegye költségvetésének jóváhagyása iránt tárgyal. A miniszteriumban arról értesült, hogy január 1-től egységesítik az összes tisztviselők fizetéseit és január 1-én minden tisztviselő dupla fizetést kap. Nézeteltérés van a miniszteriumban a tisztviselőknek fizetési osztályba való sorozása körül. Az erdélyi régi fizetési osztályok beosztását akarják végrehajtani. Ez sérelmes a tisztviselőkre nézve, mert a számvevők így nem mehetnek csak a VIII. fizetési osztályig, a kezelők csak a IX. osztályig. Jóllehet, régebben így volt, de a tisztviselők akkor részesültek kor- és személyi pótlékban. De ezek a korpótlékok mostan nincsenek.

*Halálozás. Id. Gahér Mihály, Berettyószéplak nyug. plébánosa életének 74-ik, felszentelt papságának 46-ik évében Nagyváradon elhunyt. Hült hamvait esütörtökön délelőtt háromnegyed 9 órakor végbemenő beszentelés után az olasz-i plébánia templomban megtartandó gyászszentmise után Berettyószéplakra szállítják, ahol pénteken délelőtt 10 órakor helyezik örök nyugalomra.

Id. sarkadi Keszttyűs János 88 éves korában elhunyt. Temetése ma d. u. 2 órakor lesz Fűrő-utca 11. számú gyászházról.

*Lelkészek figyelmébe. A nagyvárad hadkiegészítő parancsnokság közli: Az összes felekezetek papjai — akik a hadkiegészítő parancsnokság körletébe tartoznak — sürgősen jelentkezzenek a nagyvárad hadkiegészítő parancsnokságnál felszentelési okmányaikkal, hogy az ellenőrző nyilvántartásba felvétsenek.

Megkezdte a Kuria Károlyi Mihály vagyonekobbáz pörének tárgyalását

Budapestről jelentik: A Kuria tegnap kezdte meg tárgyalni gróf Károlyi Mihálynak vagyonekobbáz pörét. Rácz Lajos kuriai bíró ismertette a bűnügyi zárlat elrendelésének alapját. Károlyi megrendezte az általános munkássztrájkot a mindenáron való békekötésért. Külföldön ellenséges kémekek érintkezett, a defetista, antimilitarista Galilei-kört anyagilag támogatta, ezzel elősegítette bomlasztó munkáját. Az ellenséges nagyhatalmakkal tárgyal, hogy a Monarchia és Németország közötti szövetséges viszony felbomoljon és Magyarországon az alkotmány megváltoztatásával népköztársaságot alakított és fogadást ajánlott, hogy ő lesz az első elnök.

Ezeket a cselekedeteit sorolja fel a hivatalos akta a vagyonekobbáz indoklásul. Ezekkel a cselekedetekkel felségserést, hűtlenséget, lázadást, felségárulást, zendülést, katonai szolgálat megsértését, haderő elleni büntetést követett el. Szerep-

Szerdán éjjel megindul az osztrák vasuti forgalom

Bécs, november 11. A N. Fr. Presse szerint az osztrák vasuti forgalom szerdán éjjel újból megindulhat. Délben a döntő tanácskozások megkezdődtek és azok minden bizonnyal eredményre fognak vezetni. A délután összeült parlamentben egyébként Seipel bejelentette lemondását, de bizonyosra veszik, hogy újból megválasztják.

Megörült Király Pál pesti futóbajnok

Budapestről jelentik: Tegnap éjszaka az Erzsébet-körúton egy meztelen ember futott végig. A rendőröknek csak nagynehezen sikerült lefogni. Megállapították, hogy a szerencsétlen dühöngő Király Pál többszörös futóbajnok, aki a párisi olimpiász óta búskomor, mert a marathoni futásban nem tudta megszerezni a világbajnokságot.

*Vívóbajnokok párbaja. Budapestről jelentik: Puliti segédeivel, Canova báróval és Renzo Barbara lovaggal Nagykanizsára érkeztek, ahol ma délelőtt fog párbajt vívni Kovács Györggyel még a párisi Olimpiászion felmerült affér elintézése képpen. A párbaj elé az olasz vívókörök is nagy érdeklődéssel tekintenek s az itáliai lapok élénken kolportálják.

*A Royal-büffé berendezése. A most megnyíló Royal-büffé asztalos építményeit, pompás kiállításban szakszerűen Grünbaum Vilmos, Körös-utca 17. sz. alatti asztalos végezte. A nagyszerű iparos munkája igazán értéket jelentő produktuma a váradi iparnak. Fővárosi nivót és nyugati izlést reprezentál s mindenképen alkalmas arra, hogy az új helyiség érdekességét a meglepetésig emelje.

*Románia címára. A Rudolf Mosse cég kiadásában a jövő év tavaszán megjelenik Románia első nagy címára, amely tartalmazni fogja a romániai közgazdasági élet minden tényezőjének pontos cím- és lakjegyzékét. A címár szerkesztési munkája a befejezéshez közeledik, éppen ezért a szerkesztő-bizottság két tagja a napokban Nagyváradra érkezik és meg fogja látogatni a helybeli vállalatok vezetőit, hogy a még hiányzó adatokat személyesen szerezzék be.

*A főnyeremény — egy automobil. Megkezdődtek az autókisorsoláshoz a jegyeladások. A Kath. Növendő Egyesület ezidén is műsorral egybekötött táncestélyt rendez, mely estélynek óriási szenzációja egy 6 üléses, modern, spitz-hűtővel, sülyszethető ernyővel, villanyvilágítással (áramfejlesztő) felszerelt új, üzempépes automobil kisorsolása lesz. Természetes, hogy ezen az imponáns főnyeremenyen kívül még számos igen értékes melléknyeremény is fog kisorsolás alá kerülni. Felkérjük mindazokat, kik a nyeremény je-

lése eredményezte az októberi tömegmegalmas, a hadsereg szétszűlését, a népköztársaságot, amelyben vezető szerepet bírt mint államfő és a kommunisták kezre játszották a kormányzást és megölték a szükségletlen és Magyarországot megalázó fegyverszünetet. A kommunizmus alacsony elmenekült, de szökésben sem szűnt meg ártani hazájának. Mindezek alapján kéri a kincstár Károlyi szabad vagyona és az államra eső hitbizományi résznek vagyoni kártérítésépen az államra való áthárítását, mert lehetetlen az erkölcsi, anyagi és eszmei károkat romboló munkájával a nemzetnek okozott. A vagyon, amelyre az állam igényt tart, elsősorban Károlyi szabad vagyona, másodsorban gróf Károlyi György által 1874-ben alapított hitbizomány.

A tárgyalás előreláthatólag három napig fog tartani.

Pentelel-Molnár festőművének meghalt

Budapestről jelentik: Pentelel-Molnár János, a külföldön is elismert kiváló magyar festőművész Békésgyulán szívizvárdában meghalt. Pentelel-Molnárnak különösen mesteri csendéletei voltak népszerűek.

A Kuria leszállította Szász Zoltán büntetését

Budapestről jelentik: Szász Zoltán hírlapíró büntetését a Kuria egy évi felfüggesztéssel leszállította. A törvényszék annidején nemzet megbeccsülése elleni büntetésért három és fél évre, a tábla pedig négy évre ítélte. A Kuria enyhítő körülmények tudta be, hogy Szász Zoltán husz év újságírói működése alatt büntetve nem volt és a vizsgálati fogságból öt hónapig és tízenyolc napot kitöltöttnek vett.

gveket, a személyesen kiválasztott számszerint előjegyezték s azok árát letétül helyezték sziveskedjenek azokat mielőbb átvenni. Választás szerinti számok 1 1000-ig, míg a készlet tart, még kapható. A nyeremény-jegyek kiadásának zárásideje e hó 15. Mindenkinek saját érdeke a jegyek mielőbbi beszerzése. Jegyek eljegyvezhetők és kaphatók a Hegedűs Hirlapirodában. Egy szám ára 120 lei.

TOZSDE

Zürich, november 11. Nyitás: Berlin 10 0-a 123 ötny., Newyork 519, London 2396 fél, Páris 2740, Prága 1545, Budapest 0.0069 egyen., Bukarest 290 egyen., Bécs 0.0073'15.

Bukarest, november 11. Zárlat. D vizák: Páris 965, London 855, Newyork 182, Róma 790, Zürich 35 egyen., Bécs 2 szokol 555.

Zürich, november 11. Zárlat. Berlin 10 0-a 123 fél, Amsterdam 207 fél, Newyork 519, London 2400 egyen., Páris 274 Milanó 2242 fél, Prága 1543, Belgrad 75 Varsó 99 háromn., Budapest 0.0069 háromn., Bukarest 290, Bécs 0.0073'10.

Budapest, november 11. A kedérték-papír-zárlat: Angol-Magy. 46, Mag. H. 454, Salgó 545, Allamv. 460, Keresk. 1110, Pesti Hazai 3000, Láng 86, Borso Misk. 156, Beocsini 900, Kohó 305, Kösz. 3450, Uríkányi 895, Osztrák H. 168, Rín 129, Fegyver 950, Ganz-D. 2265, Ganz-1 1190, Lipták 2050, Első Bp. gőz 140, Bodi szén 92, Karton 113, Klotild 65, C. kor 2460, Globus 31, Csáky 11, Phöbus 7 Guttman 710, Malomsoky 6500, Schlic 47, Izzó 780, Papir 3650, Nasici 221 Tröszt 157.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

zarda: Nagyhercegnő és a pincér, bérleten

sütörtök: Karenin Anna, A) bérlet, G. Polmariska első fellépte.

éntek: Huncut a lány, B) bérlet premiera

ombat d. u.: Mézeskalács, olcsó helyarákkal.

ombat este: Huncut a lány, bérleten kívül.

asárnap d. e.: Munkásemlőadás.

asárnap d. u.: Tatárjárás, mérsékelt hely-

al.

asárnap este: Huncut a lány, bérleten kívül.

fétfő: Huncut a lány, A) bérlet.

A hét összes előadására a jegyeket már vas-

ap reggeltől kezdve kezdi árusítani a színházi

ár.

Karenin Anna, Tolsztoj hatalmas zsenijét

elen színpadra alkalmazott munkája sem jut

érvényre, mint a Guiraud által átirat Karenin

Ar. Az öt felvonásos dráma a legmélyebben feks-

z emberi lelkekben gyökerező örök probléma

fejlesztését tüzte ki céljául és a változatos és izgal-

malatos jelenetek hosszú során ez a probléma olyan

oldást nyer, amilyen csak a világ legnagyobb

színművétől, Tolsztojtól várható. Amikor a színház Ka-

renin Annát műsorára tűzte, Nagyvárad színházi

önsegének intelligens és az irodalom iránt fogé-

ny rétegeinek igényeit akarja kielégíteni, ezért

olsztojdrámát olyan szereposztásban hozza szín-

színi, amely a legtekélyesebb művészi várakozást is

eggya elégteleni. A címszerepét Grófné Polgár Ma-

ria, a legnagyobb drámai képességekkel megáldott

észő játsza, akinek hosszú idő óta ez lesz az

első fellépése a nagyvárad színpadon. Grófné mel-

elsősorú feladatok megoldását kapták Benea

ia, Kertész Manci, Nagy Berta, a férfiak közül

of László, aki Vronszy grófit alakítja, továbbá

ih Elek, Rohonczy, Bihari, Madas, Stoll, Sós, Ga-

mbos és Kornai lépnek fel. A Karenin Anna első

előadása A) bérletben lesz. A rendezést

ih Elek a legnagyobb körültekintéssel vezeti.

Huncut a lány. Az operettegyüttes legkivá-

ro erői nagy ambícióval készülnek a legújabb

rettelágerre, a Huncut a lányra. Ez az új ope-

ra a legnagyobb kiállításban, a szereplő sze-

lyzet káprázatos felvonulásával és a legjobb ren-

ésben kerül színre pénteken este. Amennyi öt-

et, eredetiséget, színt és hangulatot egy operett-

ki lehet hozni, az a Huncut a lányban mind fel-

ul a közönség előtt. Frappáns hatást fog kelteni

második felvonásban a rödliző jelenet, amelyben

nyílt színen rödlizik végig Barna Sári és Betegh

ai. Rendkívül leleményesen oldja meg a rendez-

és a harmadik felvonás, amely egy hálókocsi fül-

ében játszódik le. A hálókocsi díszletei külön

eglepetésszerű fognak szolgálni. A pompás operett

szerepeiben Barna Sári, Betegh Bébi, Rohonczy,

Sári, Sós és Hevesi jutnak nagyon hálás szerepek

ra. A Huncut a lány pénteken B) bérletben, szom-

on, vasárnap bérleten kívül, hétfőn pedig A) bér-

ben van műsoron.

MOZI

— Apolló mozgó. Reg nem volt oly soro-
san telt ház, mint amint az Egy fiatal
fele, ez a kitűnő Mikszáth-film vonz. Egy-
ngu vélemény, az arcon az átértett meg-
szórással, hogy a téma, a szereplők, a ren-
zés mind kifogástalanul jó és legjobb a két
gyerekek, kik bájos közvetlenségükkel, egy-
kie Coogant megszégyenítő biztos felépé-
ssel mozognak, játszanak, sírnak, nevetnek
ami csendes, de lelkes szemlélői velük együtt
trunk és nevetünk, örvendünk és bántódunk.

— A Dorian filmstúdióban ma, szer-
on látható először a „Hindu sirmelék” má-
dik része „Az Esnapuri királytigra”, mely
galmas cselekménye folytatást ígér felmutatja
első részt. A kiváló második részben dom-
prodik ki Joe May felmutatásán rendezé-
i tehetsége és a szereplők zseniálitása. Mia
ay, Conrad Veidt, Erna Moreno Olaf, Föns
irjelenetel, Putty Ly és Bernhard Goetzke
yogi megismerkedésének játéka hosszú
őre felejtethetnének teszik e kiváló Dorian-
met. Az előadások 5, 7 és 9 órákor kez-
dnek.

Pilásó és gouvvré munkák
nagyon olcsó árban ké-
szűnek S rada Alexandri
(Teleky-utca) 22. sz. alatt,
a kapuval szemben. Ny.

Utlevél, bérlet és bármily
igazolványhoz szükséges
fényképek legolcsóbban
Zenker fényképezésnél, Str.
I. C. Bratianu (Szaniszló-
ucca) 25. Felvételek este
1/2 8-ig.

Sonnenfeldnél

Str. Avram Iancu
(Metropol szálló
mellett)

Vadászati kellé-
kek és löszerek

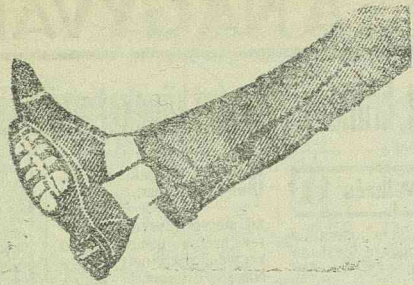
Bőr és bőrdőn-
árak dus vász-
téka

Hamis fogakat

briliánst, platinát ma-
gasárban veszek. Raktá-
ron levő órát és ékszer-
t leszállított árban adok.

Kohn ékszerész

Avr. J. (Kossuth)-u. 7.

PALMA

kaucsuksarok és talp

ruganyossá és
zajtalanra teszi
járását, kiméli
lábát és cipőjét
Tartósabb
a bőrnél!!

OLCSÓ

occasio **CIPŐ** árusítás
295, 395, 495 lei árban
„TURUL” CIPŐRAKTÁR
Sirada Avram Jancu (Kossuth utca) Sas-palota

Kugli

Irta: Bónyi Adorján.

A nagy szaléti cserfagalyakkal volt
feldisztatva. Furcsa, zöld, nyers és mégis
kedves szaga volt a rengeteg galvának. Az
asztalok, a kártyaasztalok is, le voltak
mosva, ki voltak fényesítve, nagyon ünne-
pélyes szép tiszták voltak. A széles dísz-
telen udvaron fehér terített asztalok áll-
tak a mozdulatlan akácok alatt. A bor-
pince lejárataánál már letelepedtek a cigá-
nyok, szépen meg voltak fésülködve, ne-
vetgéltek és a hegedűket hangolták.

A kuglipályát friss, nedves homokkal
hintették be, a pálya elején krétával egy
igen tekintélyes vonal volt odahúzva, hogy
megmutassa, meddig szabad belépni; a
pálya végén, a dob mély és titokzatos ölé-
ben egyetlen báb állott, kisurolva, fehéren.
karcsúan, a nyakán világoskék selyemsza-
laggal. A Király.

Túri bácsi, a kaszinószolga, fekete ru-
hába öltözött és vigabban sántított, mint
máskor. Pista is ünnepő ruhában volt.
Pista, a Túri bácsi tiszteendő fia, legki-
tűnőbb pajtásom, most gögősen, szétvetett
lábakkal állt a pálya végén, a dob mellett;
ő az ünnepi állító. Nyolc órákor, a ver-
seny végén, két ezüst koronát fog kapni...
Szívemből irigyeltem Pistát. En csak néző
leszek, ő pedig talpig benne lesz a csata
hevében. Ő dobálja dobba a golyókat, ő
állítja majd talpra a földredontott Ki-
rályt...

Izgatottan, vágyakozva és szorongva
ültem a lugas legárnyékosabb zugában,
ahonnan majd a legpompásabb kilátásom
fog nyílni a hallatlan küzdelemre. Innen
ma délután nem mozdulok... Haragudtam
apára és a többi unakra, hogy még nem

jönnek. Apának igazán illenék már itt len-
ni, ő a Kaszinó elnöke és már három óra...

Urak érkeztek. „Szervusz” azt mond-
ták nekem és a fejemet megsimogatták.
Nagyon megörültem, amikor a végrehá-
tót és Kovács ügyvédet megláttam közöttük.
Ők ketten a versenybírák. Ha ők már itt
vannak, akkor mindjárt kezdődik...

A cigány muzsikálni kezdett. A nap
ugy el kezdett ragyogni fent az édes nyár-
ban, mint egy gyémánt. A márványasztal-
ra kitétték a szivaros skatulyát; ebbe jön-
nek a versenydíjak. Az első forint bele-
hullott a dobozba. Odakünn a kuglizó dob-
ja megdöbbsent és beleremegett az első
nekirohán golyóba. A Király vékonyan,
fehéren állt odakünn. Túri bácsi kihozta
a könyvtárszobából azt a kis asztalt, a
melyre ki voltak rakva a versenydíjak.
Az első díj egy bronz óra, a tetején apró,
ágaskodó szarvassal. A szívem dobogni
kezdett, amíg tágranyílt szemmel bámul-
tam a szarvas büszke agancsait. Milyen
gyönyörű... Milyen dicsőség...

(Folyt. köv.)

Gőzgépeket
kazánokat
szerszámgepeket

Telefon 17-30.

új és használt állapotban vesz és elad

Mindeméle gépek javítását, átalakítását vállalja

Bizám M. gépészmérnök

Nagyvárad

Iroda: Strada Sf. Ladislau (Körös)-u. 27 sz.
Gépműhely: Strada Hora (Báthory)-utca 1. sz.

A legkisebb kiadására 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sorban a
vestag betűje

Aranyat, brilliáns, gyémánt köveket, ezüst tárgyakat állandóan magas árrban vesz Horváth ékszerke eskedő, Piata Unirii

Levelezés

Juro* és „Nem hozomány vadász” jellegű levelezés a kiadóban. 618

OKTATÁS

Minta iroda
csakis gyakorlatilag tanít
Könyvvitelt, levelezést
gyorsírást, gépirást,
nyelveket.

Fordítások
Könyv-reviziók és fellek-
tetések.

DONÁT
Strada Gojdu Nr. 30.
Október elsejétől
külön
román tanfolyam
román tanár vezetése alatt.

Gyakorlat szerzés végett
jogi munkákat románra
fordítok. Díjazás tetszés
szerint. Román órákat in-
tellectualoknak adok. Cimek-
zet „Jogvégzet” jellegűre
kérek. 620

LAKÁS

Takarításért lakást adok.
Cim Str. Ep. Ciorogariu
(Uri-ucca) 11., a házmes-
ternél. 624

Egy különbejárta szoba,
fütessel, világítással, zong-
ora vagy pianino díjtalan
bérbeadásra kapható.
Cimeket „Kis otthon” jel-
legűre kérek. 621

Alkalmazás

Biharpuszpökhbe lakó asz-
zony vagy férfi 500 Lei
havi fizetéssel újságírasi-
tónak felvéteket. Cim He-
gedus Hir a pirodában 338H

Német-magyar gépirónót
keres Cziller Imre Nag-
arháza. Perfect gyors-
íróknak előnyben. 611

Flatulabb bejárónót keres
kétgyű család azonnali
belépésre. — Jelentkezés
debután fél 7-ig, vagy dél-
előtt Parcul Stefan cel
Mare (Tisza Kálmán-tér)
13., földszint, kapu alatt
balra. 610

Gyakorlati tanuló leány
ajánkozik jobb női var-
rodába kevés fizetésért.
Cimet a kiadóba kéri. 619

Román, német, magyar per-
fekt levelező és gépirónó
azonnal állást keres. Cime-
ket a Hegedus Hirlapiro-
dába kéri. 629

Adás-Vétel

Ebédőszőnyeg 4x5 méter
és 2x3 méteres, valamint
sportbundának való bi-
zam és róka prém eladó
Weinbergerné Str. Monas-
terii (Zárda-u. 1. sz.) 557

Nikkolozott gyermekkosci,
egy 95x155 nagy ara-
nyozott képkeret eladó Str.
Saguna (Kapucinus-u.) 17.
627

Zongora rövid és hosszú,
fekete, eladó. Rehis, Par-
cul Traian cel Mare (Ti-
sza Kálmán-tér) 7. 626

Egy fű átmeneti kabát és
egy 38 as magasszárú női
cipő eladó. Str. Monas-
terii (Zárda-u.) 1. emelet 1.
482

Bütelés füvek eladók.
Cim a kiadóban. 364

30 méter hosszú, 5 mé-
ter széles uccara nyíló
szuterin raktárhelyiség —
Nagyipiac tere — kiadó.
Cim a kiadóban 613

25.000 lei kaució

és ingatlan biztosítékkal rendelkező, román-német
nyelvtan, irodai munkákban jártassággal bíró tiszt-
viselő pénztárnoki, vagy más bizalmi állást keres
Megkereséseket „Jó referencia” jellegűre kiadóba kérek

Két női tőli kabát, telje-
sen jó állapotban prém-
mel díszítve, eladók. —
Ugyancsak használt gyer-
mek ruhák és cipők ol-
csón eladók. Cim: Strada
Cuza Voda (Szacovay-u. ca.)
19. sz. Sz.

Szép, nagy sarok ü-
heység a Nagypiacról
forgalmasabb helyen
adó. Cim: Hegedus
lapiroda.

Eladó ház italmérési-
gal, beköltözhető akár
Cim Hegedus Hirlap-
dában.

Használt vaskályha ol-
csón eladó Ugyancsak
terítő, szőrmé, henc-
takaró sít Gen. Mo-
(Ker) u. 11.

Első osztályú dorong-
zifa házhoz szállítva
terenként 200 lejért
ható Rein Marbel fa-
pén. Telefon 14-07.

Uj, vagy jó állapotban
1-2 H. P. benzinnel
keresték megvételre.
Tisler szódavízgyár,
Ionta-Mare

Szőrmét, bunda bélé-
alkalmat megvételre
reszek. Szilágyi. D. u.
Poltárnál.

Iskola táskák

pénztárca, bőrtáskák,
divat övek és gy-
gyök, utazó kosarak

gyermekknok

a legolcsóbban

SZABÓ

fésűáruházba

Sas-passage 42. sz.

Különlélek

Elvesztett szombati este-
leky-utca és Apolló
közti uton egy lapos
kete börtáska „A”
nogrammal, ezüst lo-
nettel és vilamos szab-
jeggyel. Becsületes
találó hozza be a He-
dus Hirlapirodába, il-
talomban ízesesül.

Vidéki városba jófoglal-
vándorló vezetéshez
teljes munkatársat
resek mely mellett az-
lető önálló munkakör-
bhat. Benőstles leh-
sleges. „Szilágyi”
igére a kiadóiavataiba
tem.

Elre zott Sternberg Len-
neve szóló vasuti le-
jegy. Becsületes meg-
találó hozza a Hegedus
lapirodába, ahol il-
lomuan részesül.

Pénzkioszón betáblázás-
bármilyen bizosíték
azonnal kapható. Butor-
zott szobákat, lakásokat
tegyorsabbban közvetli
iroda, Páve! utca 5. 6

24 % kamatra keres-
magánpénzt teljes ledex-
tel. Adáveteli Rig. Parc
Traian (Széchenyi-tér) 2
Erte-ítés debután.

Eladó

1, 2, 3, 4, 5, 6 szobás, cor-
foros lakások, 193 magán-
bér-és üzemházak 60 ezer
től 4 millióig, több 1 és
2 szobás butorozott laká-
sok konyha és fürdőszobá-
val, 1 hold szőlő 18 holdig
Bizományt csak lozzár-
kú djék, azonnal és jól el-
adom porcelánt, tehéne-
mút. WEISZ GIZI köve-
tő irodája, Nagyvár-
Str. Tipografiei (Nyomda-
utca, 4. Szaniszló-u. sarok
175

Győződjön meg! hogy legjobb,
legolcsóbb fűszerek, valamint legjobb
liszteket szerezhet be
GOLDSTEIN ADOLF
fűszer, csemege és cukorka üzletében, Bul.
Regele Ferdinand (volt Rákóczi-ut) 36.

GALVANI
A LEGJOBB ELEM

Gyártja: Galvani gyár, Timişoara.

**Irodabulorok,
parketták
Rimanóczy**
Mindenféle fenyő-
és tölgy-fűrészaru
jutányos áron, első
rendű minőségben
kapható
mőbutor és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada
Clujului 117. Telefon 279

Rudolf Mosse

könyvkiadó és hirdelési vállalat r. l.

Központ: BUCUREŞTI

Fiók:
ORADEA-MARE
Bulev. Regele Ferdinand 22.
Telefon: 13-01.

**Hirdetések
felvétele**

Románia, továbbá az egész világ összes
lapjai, folyóiratai számára.

Bucureşti főváros plakátírozásának kizá-
rólagos képviselője.

Románia nagy címűára
szerkesztősége és kiadóhivatala

Kérjen árajánlatot
bármely elhelyezendő bármilyen reklámra

Fiók:
ORADEA-MARE
Bulev. Regele Ferdinand 22.
Telefon: 13-01.

Üzleti könyvek

minden létező nagy-
ságban és kivitelben
kaphatók
MÉGAY és LÁSZLÓ

könyvkereskedésében, Str. Avram Jancu 2.

ESŐERNYŐ legolcsóbb a készítőnél
ROSENBERG
TESTVÉREK

N. Iorga (Zöldfa-utca) 8. — Behúzás gyorsan készül

Megérkeztek

a legújabb képkeretek és kép-
keretlecek. — Üveg és porcelán
áruk legolcsóbb beszerzési forrása

Blau Dezső
Str. Alexandri (Teleki-utca) 35.

VEGYTISZTÍTÓ
BAZÁR ÉPÜLET
SZÍNHÁZOLDAL
ELVÁLLAL
RUHA TISZTÍTÁST ÉS
VASALÁST
BORGOS SÁMUEL

Ruhafestés minden színben.

Értesítés

A n. e. közönség b. tudomására hozzuk, hogy
lehérnemű számonkutat
amatkor igénye nek megelégedően kibő-
vít-e és a legmodernebb gpekk-l fel-
szereve u. o. anna meg. yított.k. Kérük a
n. e. közönség további szives partfogását.
Rosenbergné és Krauszné
strada Episcopul Páve! püspök-utca 18 szám.

Az előkelő világ
csak Ch. Dupré féle

BOUQUET d'ORIGAN
kölnivíz
Rizsport
Anczcremet
CH DUPRÉ PARIS